

Matti Äyräpää-priset 2017

Mikael Knip

I samband med Läkardagarna 2017 tilldelades vår ledamot Mikael Knip, svensk-språkig professor i pediatrik vid Helsingfors universitet, Matti Äyräpää-priset för sin forskning om typ 1-diabetes och för sina utbildningsinsatser. Priset är en av landets största medicinska utmärkelser. Typ 1-diabetes har den högsta incidensen i världen i Finland och är vår vanligaste autoimmuna sjukdom. I 175-årsjubileumsnumret 2/2016 redogör professor Knip i detalj för sina forskningsresultat under rubriken "Typ 1-diabetes – en autoimmun eller infektionssjukdom?"

Mikael Knip föddes i Kvevlax 1950 och tog studenten vid Vasa svenska lyceum 1969. Han inledde sina studier i medicin vid Helsingfors universitet men flyttade i slutskedet av studierna till Uleåborgs universitet, där han blev medicine licentiat 1976 och doktorerade

1983. Specialist i barnsjukdomar blev han 1985 och i barnendokrinologi 1989. Sin forskarbana fortsatte Mikael Knip bl.a. som forskningsassistent och senare som längre hunnen forskare vid Finlands Akademi, i sammanlagt cirka sju år i olika perioder. Perioden 2010–2012 var han vice ordförande för Forskningsrådet för hälsa vid Finlands Akademi. Professor i pediatrik blev han först vid Tammerfors universitet 1996 och vid Helsingfors universitet 2000, där han nu innehar den svenskspråkiga professuren. Han var postdoktoral research fellow vid Department of Endocrine Research, Research Institute, The Hospital for Sick Children i Toronto, Ontario, Kanada 1986 och 1987.

Mikael Knip har handlett 30 doktorsavhandlingar och utbildat en rad barnendokrinologer och forskare. Han har bland annat tilldelats Knud Lundbaek-priset och Novo Nordisk-priset av Scandinavian Society for the Study of Diabetes, Maud Kuistilas forskarutbildningspris, Medica-priset, ESPEs (European Society of Pediatric Endocrinology) forskarpris och han är hedersdoktor vid medicinska fakulteten vid Tartu universitet i Estland. Mikael Knip har innehaft otaliga nationella och internationella förtroendeuppdrag och varit med om att leda ett flertal multicenterstudier.

Mikael Knip har i sin forskning från första början koncentrerat sig på att

utreda orsakerna till typ 1-diabetes och utvecklat behandlingsmetoder för sjukdomen. Hans publicistik innehåller cirka 500 originalarbeten som citerats omkring 16 000 gånger. Han har, som jubileumsnumrets artikel visar, lärt oss otroligt mycket om typ 1-diabetes, till exempel hur spädbarnets föda inverkar på sjukdomsrisk, vilken betydelse enterovirusinfektioner har och nu senast vilken roll tarmmikrobiomet spelar för vem som insjuknar i sjukdomen, speciellt om en genetisk predisposition föreligger. Forskningsgruppens arbeten har publicerats i Cell, Nat Rev Endocrinology, N Engl J Med, Nat Genet, Lancet, PLoS One och ledande internationella journaler i pediatrik och diabetologi. Vi vet i dag oändligt mycket mer om typ 1-diabetes trots att frågan om vi har att göra med autoreaktiva T-celler eller enterovirusinfektioner som sätter igång processen hos patienterna ännu är olöst. Mikael Knip är en solid forskare som koncentrerat sig på en viktig sjukdom och visat hur långt man kan komma. Samtidigt är han en god akademisk lärare och en ärlig och lojal forskare, vars arbeten enbart grundar sig på strikt vetenskapliga fakta. Han är med andra ord väl förtjänt av Matti Äyräpää-priset 2017.

Christer Holmberg
Professor emeritus, HU